

■ K věci

O statečnosti a malosti

**Milada
Prokopová**
redaktorka MF DNES

Když poslouchám argumenty lidí, kteří nechtějí slyšet o Rudolfu Fuksovi, běhá mi mráz po zádech, a přepadá mě pocit marnosti. Ano, byl to kluk, který šel za svým americkým snem. Fakt, že se kvůli tomu musel stát zběhem, pro mě jeho čin nijak nesnižuje. Vždyť kdyby žil v normální demokratické společnosti, mohl by se tam prostě vystěhovat. O to statečnější je od něj to, že se do pekla, ze kterého se mu povedlo uniknout, se vrátil a chtěl proti němu něco udělat a taky udělal i za cenu nejvyšší.

Popravený mladík je i dnes pro komunisty zrádce

Chrastava - Když Rudolfa Fuksu z Chrastavy popravili na počátku 50. let komunisté, bylo mu pouhých 21 let. Jeho prasynovec Jindřich Šnýdl teď usiluje o to, aby měl jeho příbuzný alespoň malou pamětní desku na domě, kde žil. U chrastavských zastupitelů ale nepochodil. Návrh smetla se stolu místní levice. Nepomohlo ani to, že Rudolfa Fuksu zítřa in memoriam ministryně obrany Vlasta Parkanová poctí vysokým vyznamenáním Zlaté lípy. V Praze je převezme právě jeho prasynovec Jindřich Šnýdl.

Těšíte se?

Mám radost, že se Ruda dočkal takové pocty. Zároveň je mi trapně, když si vzpomenu, jak se k tomu postavili v Chrastavě. Naštěstí to nebyli všichni, ale byla jich většina.

Jaké byly jejich argumenty?

Že to byl zběh a vlastizrádce, a to se trestá v každé zemi. Přitom měli vyjádření Vojenského historického

ústavu, že zběhl z nedemokratické armády a z dnešního pohledu udělal dobře. Nepřesvědčilo je ani to, že byl nejmladší popravený v politických procesech. Argument proti byl, že někde u Chrastavy v roce 1946 zastřelili kluka, kterému bylo sedmnáct. Měl jsem dojem, že se mi to jen zdá.

Jak to vlastně bylo s Rudolfem Fuksou?

Ti, kdo ho pamatují, o něm říkají, že byl veselý, sportovec, vedoucí skautů, ale také velký proutník. Měl rád americké filmy a snil o Americe, kde měla jeho maminka příbuzné. Chtěl se tam dostat. Možná už s tím úmyslem šel k pohraničnickům. Pak v srpnu 1951 přešel hranice u Nýrsku na Šumavě, dostal se do utečeneckého tábora Valka a tam se seznámil s na den stejně starým Jiřím Hejnou a s ním se pak vrátil jako agent chodce americké zpravodajské služby CIC.

Pokračování na straně D3

PRO STÁT HRDINA, PRO MĚSTO DAREBÁK Rudolfa Fuksu z Chrastavy popravili v 50. letech komunisté. Jeho prasnovec Jindřich Šnýdl teď marně usiluje o to, aby měl ve městě malou pamětní desku. Nepomohlo ani to, že Fuksa zítra in memoriam dostane vyznamenání Zlaté lípy

Popravený mladík je pro komunisty zrádce

Pokračování ze strany D1

Co měli za úkol?

Budovat mrtvé schránky a navazovat kontakty na Děčínsku a Teplicku. Což také dělali. V Plzni ale potkali na ulici kluka, který s Rudou sloužil a ten je udal. V Klatovech je obklíčili ozbrojenci se samopaly a oni se vzdali, aniž by použili zbraň. StB z nich pak snadno vymlátla úplně všechno.

To neměli žádný speciální výcvik?

Ne, a to mám Američanům za zlé. Byli to dvacetiletí kluci a oni je poslali prakticky na smrt, navíc do oblasti, kde je mohli poznat. Naprosto podcenili StB a jejich konfidenty. Nebyli zdaleka jediní, kdo takhle skončil. Byli ale nejmladší.

Vyrůstal jste za totality, kdy se o 50. letech nemluvalo. Dozvěděl jste se o tom, co se stalo?

O prastrýci Rudovi jsem se dozvěděl od své babičky, jeho sestřence. Byla skoro stejně stará jako on, tak mi o něm vyprávěla. Byla to velká antikomunistka, protože její tatínek byl krajským tajemníkem Národní sociální strany a hned v roce 1948 ho zatkli a jeho dceru vyhodili z práce. A pak se stalo to s Rudou. To stačilo, abych si udělal obrázek.

Ventiloval jste to někdy mezi spolužáky a kamarády?

Ne, byl jsem kluk, rád jsem si ji poslechl, ale pak jsem měl úplně jiné starosti. Pamatuji se, že mi rodiče byli v KSČ, ale komunistické řeči se u nás nikdy nevedly. A nevedl je ani děda, který byl nějaký tajemník KSČ

v Liberci. Jediný, kdo o politice mluvil, byla právě babička. Když jsem se jednou ptal táty na Rudu, řekl jen, že to byla hnusná doba a nechtěl o tom mluvit.

Jaký je vlastně váš příbuzenský vztah?

Josef a Rudolf Fuksovi byli bratři a Josef měl dceru Milenu, to byla moje babička, a Rudolf měl syna Rudolfa, který už dalšího potomka nemá. Díky článkům v MF DNES se ale nyní objevili další příbuzní z Vinařic u Kladna. Jsou to příbuzní od maminky Rudy. Říkali mi, že se jim ten, co Rudu udal, přišel omluvit, ale oni ho poslali pryč.

Kdy jste se začal o příběh vašeho prastrýce zajímat více?

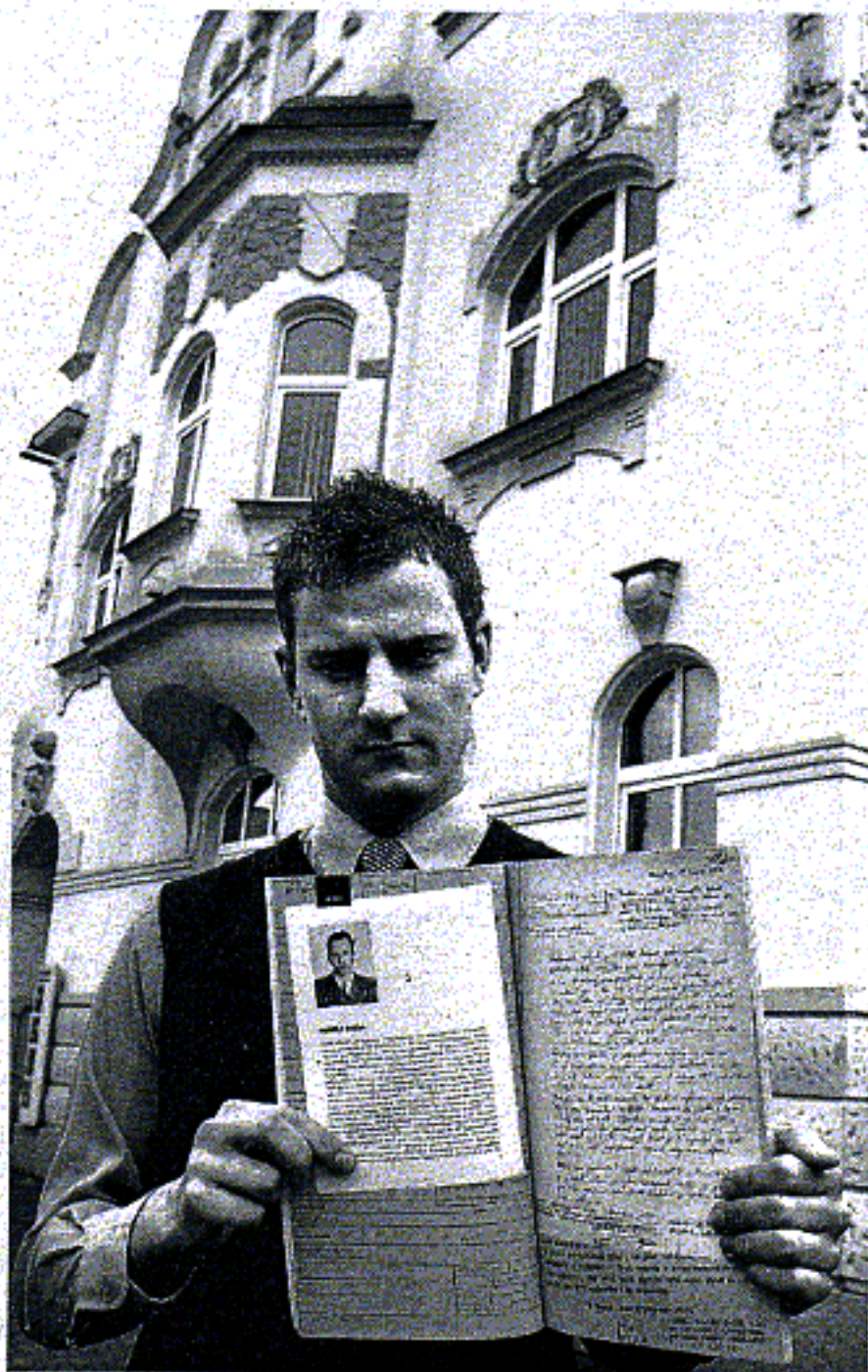
Odmalička mě, právě díky babičce zajímal odboj, hlavně o ten protifašistický, o ten protikomunistický jsem se začal zajímat až nedávno. Sedl jsem si k počítači, zadal do Googlu jméno Rudolf Fuksa a tam mi vyjel článek o něm. A pak jsem se dostal do Národního archivu k dalším dokumentům.

Co na vás nejvíce zapůsobilo?

Určitě jeho dopisy z cely smrti, které byly přiložené ke spisu. Mám je u sebe, ale nemám, komu bych je předal, nikdo z těch, komu je psal, už nežije.

Komu je psal?

Rodičům, svému děvčeti, babičce a dědovi, svému strejdovi Josefovi, mému pradědovi, a svému strýci z matčiny strany, tedy předkovi těch

BOJUJE ZA PRASTRÝCE. Jindřich Šnýdl svádí boj s chrastavskými zastupiteli kvůli pamětní desce pro prastrýce, kterého popravili komunisté.
FOTO: MAFA - BOŘIVOJ ČERNÝ

příbuzných z Kladna, kteří se mi nyní ozvali. Byly psané tu noc před popravou. Překvapilo mě, že dopisy byly velice dojemné, ale nebyly sentimentální. Bylo na nich znát, že je vyrovnaný a chce se rozloučit s blízkými.

Co vás zaujalo nejvíce?

Když svému dědovi napsal: Je od tebe moc hezké, že jsi chtěl tento trest vzít za mě, ale je mi souzeno, abych to byl právě já. Jsem k tomu předurčen, ale věřte, že se k tomu postavím jako pravý muž. Napsat tohle v jedenadvaceti, den před smrtí, to je opravdu síla. Koresponduje to ale i s tím, jak vypadal, když se s ním přišli rozloučit. I když to málem nestihli.

To jim to nikdo neoznámil?

Ne. Rodičům přišel moták od nějakého člověka z věznice, že mají Rudu okamžitě navštívit. Oni rozeslali telegramy ostatním příbuzným. Celé rozloučení se snažil pradědeček zaznamenat na papírky. I když ne všechno se dá přečíst, stojí tam například, že byl ve vězeňských šatech, nakrátko ostříhaný, ale naprosto klidný.

Jak se na vaši snahu dívá rodina?

Podporují mě, stejně jako mí vrstevníci. Když jsem například maminku vzal do archivu a ukázal jí dokumenty, byla z toho velmi špatná. Zvláště proto, že byla sama v 80. letech v KSČ. Já jsem jí ale řekl, že sám nevím, jak bych se na jejím místě zachoval. Odsuzuji ty lidi, kteří tahali za nitky, ne obyčejné lidi, kteří byli loutkami, masírovanými goebelsovskou propagandou. Nejvíce mě ale mrzí, že šli Češi proti Čechům.

Rudolf Fuksa

popravený komunisty

* 27. 11. 1930.

Popraven 9. 8.

1952.

Jako příslušník

SNB přešel v roce

1951 hranice do

západního Německa.

Vstoupil do řad agentů CIC a při plnění úkolů v Československu byl zatčen, odsouzen k trestu smrti.

Kdy vás napadla pamětní deska?

Když jsem se dozvěděl více informací, napsal jsem starostovi a ten mi to sám navrhl. Pak jsem přišel na radnici a mluvil asi dvacet minut, nikdo se mě na nic nezeptal, většinou se na mě ani nedívali, psali si, nebo koukali do rohu, a pak se až na lidi kolem starosty zdrželi nebo odmítli.

Vy jste je naštvál!

To bylo, když jsme přišel z toho jednání. Plný emocí jsem sedl a napsal na blog, dnes uznávám, že ne příliš vhodné výlevy a básničky. Pak jsem uznal, že jsem trochu přestřelil a stáhnul je. Při druhém hlasování to byl ale jeden z důvodů, proč desku odstřelili. Přitom to s Rudou vůbec nesouvisí.

Co bude dál? Bude deska?

Už nebudu nikoho přesvědčovat. Chápu, že komunisté, kteří ho popravili, svůj názor nikdy nezmění. S majitelem domu jsem už domluvený. Lidé mě podporují, takže zkusím sbírku, a nebo to zaplatím sám.

MILADA PROKOPOVÁ